

TROMS fylkeskommune

ROMSSA fylkkesuohkan

SAKSFRAMLEGG

Arkivsaksnr.: 15/1313-55
Løpenr.: 24308/17
Arkiv: 030 SAKSARKIV
Saksbehandler: Knut Werner Hansen

PROP. 84 S (2016-2017) NY INNDELING AV REGIONALT FOLKEVALGT NIVÅ

Innstilling til vedtak:

Fylkesordfører tilrår fylkestinget å fatte slikt vedtak:

1. Fylkestinget i Troms har behandlet sak om Prop 84 S (2016-2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå*.
2. Fylkestinget viser til vedtak i sak 11/15, 98/16 og sak 1/17, samt til vedtak i KS hovedstyre i sak 16/40 og uttalelse fra KS landsstyre (oktober 2016). Fylkestinget har i sak 98/16 stilt som ufravikelig krav at regionalt folkevalgt nivå tilføres makt og myndighet. De forventninger fylkestinget har til dette er ikke innfridd gjennom det som presenteres i Prop 84 S (2016-2017). Større regioner må få en betydelig større beslutningsmyndighet på områder som er viktig for regional utvikling. Fylkestinget forutsetter at Stortinget følger opp dette.
3. Den folkevalgte regionen må få en formell rolle i utvikling og implementering av nordområdepolitikken for å kunne sette premissene for utvikling i egen region. Gjennom den folkevalgte regionen må det satses på å bygge opp og forsterke kompetansemiljøene og engasjementet inn mot Barentssamarbeidet og arktiske spørsmål. Den folkevalgte regionen må forvalte regionale virkemidler for å hente ut vekstpotensialet i nordområdene.
4. Fylkestinget konstaterer at det ikke vil bli en kommunestruktur bestående av store regionkommuner. Denne erkjennelsen må legges til grunn når det gjelder oppgavefordeling mellom nivåene. Fylkestinget forutsetter at folkevalgte regioner beholder ansvar for viktige velferdstjenester som videregående opplæring, fagskoler, kollektivtransport og tannhelse. Fylkestinget forventer derfor at Stortinget avviser regjeringens forslag som innebærer at ansvar for tannhelse og på visse vilkår kollektivtransport, kan fjernes fra fylkeskommunen.
5. Fylkestinget kan ikke akseptere at Nord-Norge kommer på etterskudd i forhold til andre landsdeler i regionreformen, og forventer at Stortinget fatter vedtak om ny inndeling i Nord-Norge samtidig som for landet for øvrig.

6. Fylkestinget viser til at Regjeringen i Prop 84 S framstiller tre hovedalternativ for regioninndeling i Nord-Norge.
- A) Fylkestingets primære tilnærming er alternativ 1 – sammenslåing av de tre nordnorske fylkene.
 - B) Subsidiært går fylkestinget inn for alternativ 3 – sammenslåing av Finnmark og Troms med grensejustering i sør, slik at framtidig grense går ved Tysfjord.

En grense ved Tysfjord vil i sterkeste grad sammenfalle med kriteriene for inndeling av regionalt folkevalgt nivå som er redegjort for i proposisjonens kapittel 3, og som Stortinget har sluttet seg til, jf Innst 377 S (2015-2016). Fylkestinget mener det eneste aktuelle alternativet til dette vil være fylkesgrensa som i dag, justert slik at grensa sammenfaller med grenser for nye sammenslåtte kommuner.
 - C) Fylkestinget vil avvise alternativ 2 – sammenslåing av Troms/Nordland. Det foreligger ikke vedtak som støtter en slik strukturering av landsdelen. Dette ville gå på tvers av naturlige regioner innenfor samferdsel, kompetanse og helse, og det sammenfaller ikke med noen statlige inndelinger.
 - D) Dersom det ikke er mulig å få til andre løsninger, tilrår fylkestinget en videreføring av tre fylker med grensejustering i sør, slik at framtidig grense mellom Nordland og Troms går ved Tysfjord.
7. Fylkestinget mener alle alternativer med deling av Troms fylke vil ha betydelig større negative enn positive konsekvenser, og det foreligger dermed ikke saklige grunner for slike endringer. Fylkestinget vil derfor avvise dette.
- Kommunene i Nord-Troms har sterk tilknytning til det øvrige Troms og Tromsø. Det er lav dagpendling og ikke en sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregion over fylkesgrensa.
 - Kommunene i Sør-Troms hører tett sammen med det øvrige Troms, blant annet når det gjelder kompetanse, samferdsel, arbeidsmarked med videre. En eventuell flytting av fylkesgrensa nordover ville virke mot sin hensikt og forsterke samordningsutfordringer.
8. Fylkestinget forutsetter at statens regionale inndeling i størst mulig grad endres i samsvar med inndelingen i nye folkevalgte regioner. Dette gjelder blant annet statens vegvesen og andre regionale transportetater, fylkesmannsembetet, NVE, NAV med flere. Dette er viktig for de folkevalgte regionene sin samordningsoppgave i den regionale samfunnsplanleggingen, og det styrker fylkeskommunenes mulighet til å ivareta rollen som samfunnsutvikler.
9. Fylkesrådet bes arbeide videre opp mot Stortinget og regjeringen ut fra vedtaket i denne sak.

...

...

Vedlegg:

- Prop 84 S (2016-2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå:*
http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-84-s-20162017/id2546597/sec2?q=kraft#match_17

- Prop 91 L (2016-2017) *Endringer i ekteskapsloven og bustøttelova m.m. (oppgaveoverføring til kommunene) og lov om overføring av ansvar for kollektivtransport:*
https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-91-l-20162017/id2547555/sec6?q=vilt#match_5
- Uttalelse fra KS landsstyre oktober 2016:
<http://www.ks.no/globalassets/blokker-til-hvert-fagomrade/okonomi/kommuneokonomi/landssyrets-uttalelse-om-regionreform.pdf>
- Referat fra ekstraordinært gruppeledermøte 10.04.2017
- Vedtak, KS Hovedstyre sak 16/40
- Notat vedr behandling av fylkestingssak 35/17, datert 21.04.17

Saksutredning:

Bakgrunn:

Den foreliggende saken er en oppfølging av fylkestingssak 1/17 hvor fylkestinget fattet følgende vedtak:

Troms Fylkeskommune har gjennom samtaler med nabofylkene Finnmark og Nordland forsøkt å få til en frivillig løsning i Nord-Norge i forhold til ulike løsninger. Dette arbeidet har ikke gitt resultater i form av enighet om endringer i forhold til dagens tre fylkeskommuner. I sak 98/16 har fylkestinget pekt på en rekke forhold som bør hensyntas ved inndeling av nye regioner i Nord-Norge.

Troms Fylkesting forutsetter at dagens Troms Fylkeskommune ikke splittes opp, og at regional stat og fylkesembete følger regioninndelingen på regionalt folkevalgt nivå.

Troms fylkesting vil be om et ekstraordinært fylkesting så snart regjeringen har lagt fram sin proposisjon om regionreformen.

Regjeringen skal legge fram sitt forslag innen utgangen av mars måned. Troms fylkesting forutsetter at regjeringen tilfører reformen et reelt og målbart innhold med hensyn til desentralisering av makt, oppgaver og arbeidsplasser.

Regjeringen la fram Prop 84 S (2016-2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå* onsdag 5. april 2017.

Det har vært holdt et ekstraordinært gruppeledermøte 10. april 2017 (jf vedlagt referat), hvor det ble fattet følgende konklusjon:

- Det innkalles til ekstraordinært fylkesting mandag 24.04. Samlingen avvikles på en dag.
- Sak til behandling: Prop 84 S (2016 – 2017) Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå.
- Det er kun denne saken som skal behandles.
- Det avholdes ikke komitemøte i forkant av plenumssamlingen. Saken fremmes av fylkesordfører.

- Saksnotat sendes ut fra FO så snart det er mulig etter påske. (Første arbeidsdag er 18. april)

Prop 84 S (2016-2017) Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå

Sentrale momenter for Troms i proposisjonen:

Nord-Norge: Regjeringas vurdering (utdrag fra kap. 5.3.9)

«I tråd med avtalen om regionreforma inngått mellom Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre gjer regjeringa framlegg om at Nord-Noreg blir delt inn i eitt eller to fylke. Dette vil styrkje balansen mellom fylka på landsbasis og støtte opp under samfunnsutviklingsarbeidet i Nord-Noreg. I tråd med avtalen vil regjeringa vurdere spørsmålet om fylkesstrukturen i nord nærare før det kjem framlegg om ei ny inndeling. Endringar i fylkesstrukturen i Nord-Noreg skal ta til å gjelde frå 1. januar 2020 – samstundes med gjennomføringa av regionreforma.

Trongen for vidare vurdering av ny inndeling er særleg grunngjeven i to omsyn – som kan stå i motstrid når det gjeld Nord-Noreg. *På den eine sida* er målet å byggje fylkeskommunar som kan ta ei sterkare samfunnsutviklarrolle. I dette ligg det at fylkesinndelinga skal leggje rammer for innsats for positiv samfunnsutvikling ut frå felles fortrinn og interesser, betre samhandling med staten og andre regionale aktørar for mobilisering og samordning av innsats for positiv utvikling i landsdelen.

Inndelinga skal òg leggje grunnlag for å overføre nye oppgåver både på kort og på lang sikt. Det er dermed eit spørsmål om å sikre geografisk funksjonalitet, tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til nye oppgåver og ansvar og god samhandling med regional stat og andre regionale aktørar. *På den andre sida* er spørsmålet kva for særlege omsyn ein må ta til dei store avstandane i landsdelen, det vil seie konsekvensar for å utøve fylkeskommunane sin samfunnsutviklerrolle og dialogen og kontakten med kommunar, næringsliv og andre.

Tre hovudalternativ

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legg opp til å fremme ein proposisjon om saka seinast våren 2018. Regjeringa føreslår at tre hovudalternativ blir vurderte nærare i lys av måla for reforma og kriteria for fylkesstrukturen:

1. Samanslåing av dei tre nordnorske fylka.
2. Troms og Nordland blir slått saman, og Finnmark held fram som eige fylke, eventuelt med grensejustering.
3. Troms og Finnmark blir slått saman, og Nordland held fram som eige fylke, eventuelt med grensejustering.

For kvart av dei tre alternativa skal aktuelle grensejusteringar vurderast. I tillegg skal ein drøfte fylkeskommunane sin kapasitet og kompetanse til å løyse dagens og framtidige oppgåver.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil i dialog med fylkeskommunane vurdere korleis arbeidet med framlegg om samanslåinger til eitt eller to fylke i Nord-Noreg skal organiserast.»

Kriterium for ny inndeling av regionalt folkevalt nivå (utdrag fra kap 3)

«I Meld. St. 22 (2015–2016) gjorde regjeringa framlegg om desse kriteria som grunnlag for den framtidige inndelinga av regionalt folkevalt nivå:

- Fylkeskommunane bør utgjere funksjonelle einingar. Samanhengande bu- og arbeidsmarknader bør som hovudregel ikkje delast. Område som er knytte saman gjennom kommunikasjonar og næringar, bør liggje i same fylke. Dette legg grunnlag for å løyse noverande og framtidige oppgåver og roller og vil gje føresetnader for ei heilskapleg politikktutvikling som tek vare på regionale fortrinn og byggjer opp under vekstkrafta.
- Eit regionalt folkevalt nivå som i større grad fell saman med dei regionale strukturane til kunnskapsinstitusjonar og statlege etatar innan infrastruktur og ressursforvaltning, kan betre leggje til rette for samhandling og samordning av innsats i fylket. Fylkeskommunane bør gjennom eigne oppgåver, planlegging og utviklingsarbeid kunne sikre eit heilskapleg perspektiv og vurdere ulike tiltak og konsekvensar opp mot kvarandre. Eit godt grunnlag for å kunne samhandle med næringsliv, kommunar og regional statsforvaltning er vesentleg for å fylle rolla som samfunnsutviklar.
- Fylkeskommunane bør ha eit innbyggjargrunnlag som legg til rette for breie fagmiljø med kapasitet og kompetanse til å ta hand om noverande og framtidige oppgåver og funksjonar, slik at innbyggjarar i alle delar av landet kan ta imot gode tenester.

I handsaminga av Meld. St. 22 (2015–2016) støtta fleirtalet i kommunal- og forvaltningskomiteen «kriteriene som skal legges til grunn for den framtidige regioninndelingen, beskrevet i meldingen», jf. Innst. 377 S (2015–2016). Eit anna fleirtal i komiteen meiner at «regionene bør utgjøre funksjonelle enheter» og at «[s]ammenhengende bo- og arbeidsmarkeder bør som hovedregel ikke deles».

Rollen som samfunnsutvikler (utdrag fra kap 2.1)

«Regionreforma skal styrkje det regionale folkevalde nivået, slik at fylkeskommunane betre kan utøve rolla si som samfunnsutviklar. Større fylkeskommunar, desentralisering av oppgåver og styrking av regional planlegging er dei sentrale elementa i reforma.

Regjeringa meiner føresetnadene for å fylle ei strategisk rolle som samfunnsutviklar og møte utfordringane i samfunnet er tett knytt til regional struktur. Det gjeld både dei noverande fylkeskommunale oppgåvene og framtidig rolle og oppgåver for regionalt folkevalt nivå. Regionstrukturen må gjere det mogleg å sjå funksjonelle område i samheng og å byggje opp under fylkeskommunane si evne og høve til å gje samfunnsutviklinga strategisk retning, mobilisere på tvers av sektorar, nivå og aktørar og koordinere offentleg innsats og verkemiddelbruk gjennom regional planlegging og utvikling. Ein ny fylkesstruktur er nødvendig for ei forsterka rolle som samfunnsutviklar. Stortingsfleirtalet støttar regjeringa si tilnærming, jf. Innst. 377 S (2015–2016). I Innst. 333 S (2014–2015) framhevar òg eit fleirtal på Stortinget at nye oppgåver til regionalt folkevalt nivå føreset at prosessen fører til færre fylkeskommunar av ein viss storleik.»

Ein nordområdepolitikk bygd på regional medverknad (utdrag fra kap 12)

«Regjeringa ønskjer eit tydelegare partnerskap om handtering av utfordringar for vidare positiv samfunnsutvikling i nord. Gjennomføringa av regionreforma, med større fylkeskommunar og eit regionalt folkevalt nivå med sterkare samfunnsutviklarrolle, vil ytterlegare styrkje samarbeidet mellom regionalt og nasjonalt nivå om nordområdepolitikken.»

Oppsummering av nye oppgaver til fylkeskommunen og oppgaver som fylkeskommunen risikerer å miste:

Nye oppgaver til fylkeskommunen (relevant for Troms), Jf Prop 84 S (2016-2017):

- Kjøp av innenlandske flyruter
- Ansvar for fiskerihavner

- Tilskuddsmidler til landbruket
- Midler til kulturinstitusjoner
- Friluftsoppgaver
- Kulturminneopp-gaver
- Mer forpliktende regional planlegging

Utredes videre:

- Egen fylkeskommunal vegadministrasjon
- Flere oppgaver/ressurser på kulturområdet
- En forsterket rolle i kompetansepolitikken

Fylkeskommunen mister/ risikerer å miste. Jf Prop 84 S (2016-2017) og Prop 91 L (2016-2017):

- Tannhelse
- Kollektivtransport. Til store kommuner på visse vilkår
- Vilt- og innlandsfiskeforvaltning
- Småkraft

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Det vises til Prop 84 S (2016-2017) kapittel 13 vedrørende økonomiske og administrative konsekvenser. Videre vises det til bakgrunnsnotat vedlagt fylkestingssak 98/16. Dersom det blir vedtak om sammenslåing vil det kreve videre utredninger og avklaringer knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser.

Tromsø, den 18.04.2017

Knut Werner Hansen
Fylkesordfører

...